

TEATER

BERÄTTELSEN BERÄTTAREN RUMMET

Håkan Thuresson

Innehåll

<i>Inledning</i>	5	Status	56
Vad är teater?	7	Roll och karaktär i verkliga livet 59	
Varför finns teater?	8	Kostym	60
Teaterns yrken	10	Smink	62
Teaterns tre hörn	12	<i>Avsnitt 3: Rummet</i>	63
<i>Avsnitt 1: Berättelsen</i>	13	Scenen	64
Berättartraditioner uppstår	14	Scenografi	66
Att berätta en saga	16	Rekvisita	67
Manus	18	Ljud	70
Dramatik	21	Ljus	72
Pjäsanalys	23	Arbetsmiljö och säkerhet	74
Konflikt	24	Ergonomi	78
Dialog - Samspel	28	<i>Avsnitt 4: Teaterns historia</i>	79
Samspel i en dialog	30	Teater under antiken	80
Monolog	32	Genrer	82
<i>Avsnitt 2: Berättaren</i>	37	Satir	83
Rösten som verktyg	38	Romarrikets teater.....	84
Kommunicera med publiken	40	Teater under medeltiden	86
Kroppsspråk	43	Commedia dell'arte	88
Skådespelarens verktygslåda	45	Elisabetansk Teater	90
Känslor	46	William Shakespeare	92
Känslobibliotek	49	August Strindberg	94
Tempo och rörelse	50	Första kvinnliga skådespelaren	96
Fantasi	52	Teaterns olika stilar	100
Roll och karaktär	55	<i>Avslutning</i>	105
		Ordlista	106

Varför finns teater?

Teater kan spelas för att roa och underhålla en publik. Men ofta tar teater upp viktiga frågor om sånt som händer runt omkring i världen.

Teater kan få oss att tänka till!
Den kan skapa debatter och diskussioner i samhället. Ofta handlar pjäser om aktuella teman, alltså om något som pågår just nu i samhället. Det kan göras mer eller mindre tydligt för publiken.

Kanske pjäsförfattaren vill säga att hen tycker något är bra eller dåligt i samhället.
Vad tror du att pjäsen på bilden handlar om?

Föreställningen "Homai", av Teater Kattma.

Teater kan också ta upp saker som har hänt förr i tiden. Då kan budskapet vara att vi ska vara försiktiga och inte göra om gamla misstag från historien.

Man kan även använda teater för att fantisera om hur samhället kommer att se ut / vara i framtiden.

Diskutera!

Arbeta två och två.

- Vilken är den senaste pjäs eller film du såg?
- Vad handlade den om, i stora drag?
Du behöver inte berätta i detalj vad som hände.
- På vilket sätt tog teatern / filmen upp aktuella samhällsfrågor?

Film och teater tar ofta upp samhällsfrågor.

Känslorörelser eller Reaktionsrörelser

Känslorörelser eller reaktionsrörelser är rörelser vi gör utan att tänka på det, som reaktioner på vår omgivning. Det kan vara att du spänner dig när du blir rädd eller ler när du ser något trevligt.

Vissa rörelser är större och tydligare, medan andra knappt syns. Vi använder alltså omedvetet kroppen på olika sätt som svar på vad som händer runt omkring oss.

Som skådespelare behöver man träna på att bli medveten om hur man rör sig. När man står på scenen är det viktigt att alla rörelser är medvetna rörelser. Då känns rollen mer naturlig och verklighetstrogen för publiken.

Diskutera!

- Vad är skillnaden mellan medvetna och omedvetna rörelser?
- Använder du kroppen när du pratar?
- Hur sitter du just nu?
- Vad utstrålar positionen du sitter i just nu till din omgivning?
Ser du till exempel trött, pigg, glad eller sur ut?

Skådespelarens verktygslåda

Man kan tänka sig att skådespelaren har en verktygslåda.
I den ligger bland annat *röst* och *kroppsspråk*.

Verktyg behöver underhållas.

Knivar behöver slipas och skiftnycklar oljas in.

På det sättet behöver även skådespelaren vårda sina verktyg.

I en skådespelares träning ingår att göra övningar för att kunna använda sin röst och kropp på ett så bra sätt som möjligt.

Vård av kroppen, så att den håller i längden!

Det innefattar bland annat:

Fysisk träning - att röra på sig och träna upp sin kondition.

Röstträning - att lära sig använda rösten på ett sätt så att man inte får ont i halsen.

Avslappning - att slappna av för att inte bli spänd, och för att kunna agera naturligt på scenen.

Avslappning är en viktig del av skådespelarens träning.

Öva!

Bordsflytten

Spela upp dialogen två gånger.

En gång med rekvisita och en gång utan.

Personer: Två vuxna.

Plats: Hemmet.

Tema: Rollerna försöker flytta ett bord från ena sidan av rummet till den andra.

Person 1 – Okej, lyft försiktigt nu.

Person 2 – Jag ska.

Person 1 – Men vad gör du? Inte så!

Person 2 – Vad? Vad gör jag för fel?

Person 1 – Du har för bråttom.

Person 2 – Det har jag inte alls!

Person 1 – Äh, sluta tjafsa och bär nu istället.

Person 2 – Vadå tjafsa? Det är ju du som inte är nöjd med hur jag bär!

Person 1 – Okej, okej. Du är en superbra bärare.

Person 2 – Oj! Tack!

Person 1 – Kan vi bära klart nu?

Person 2 – Klart vi kan!